

Zakon

o draginskih dokladah civilnih in vojaških državnih uslužbenecv, upokojenecv in upokojenk.*

Člen 1.

Državni uslužbenecv upokojenecv in upokojenk dobivajo razen osnovne plače (pokojnine) še draginske doklade po določilih tega zakona.

Draginske doklade so te: osebne doklade, stanovanjske doklade in rodbinske doklade. Višina osebnih dokladov in stanovanjskih dokladov se določa po višini plače (pokojnine) in po službenem kraju.

Člen 2.

Glede na osebne doklade se dele službeni kraji na pet krajevnih draginskih razredov, in sicer:

I. razred: Beograd, Zemun in Sušak.
II. razred: Bakar, Zagreb, Karlovac, Novi Sad, Pančevo, Senj, Split, Crkvenica in mesta v Srbiji in Črni gori.

III. razred: Veliki Bečkerek, Ljubljana, Maribor, Sarajevo, Sombor, Subotica, kraji v Dalmaciji razen Splita, kraji v Prekmurju, ostali kraji v Primorju in trgi in vasi v Srbiji in Črni gori.

IV. razred: Banjaluka, Belovar, Bihač, Vараždin, Gospić, Kočevje, Kranj, Logatec, Mostar, Novo mesto, Ogulin, Osijek, Petrovaradin, Ptuš, Sisač, Sremski Karlovci, Travnik in Celje.

V. razred: vsi ostali kraji.

Člen 3.

Glede na stanovanjske doklade se uvrščajo nekateri službeni kraji v tri stanarinske razrede, in sicer:

I. razred: Beograd in Sušak.

II. razred: mesta v Srbiji in Črni gori.

III. razred: trgi in vasi v Srbiji in Črni gori.

Ostali kraji niso uvrščeni v stanarinske razrede in ne gre jim stanovanjska doklada.

Člen 5.

Aktivni državni uradniki, nastavniki srednjih in strokovnih šol, stalni učitelji in stalne učiteljice, začasni uradniki ministrstva za gradbo, ki so državljani naše kraljevine, uradniški praktikanti izven Srbije in Črne gore, avskultanti, supleniti, aspiranti, koncipienti, elevi in njim enaki dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

Letna plača	Krajevni draginski razred				
	I.	II.	III.	IV.	V.
do 2999	28	26	24	22	20
od 3000 do 4999	30	28	26	24	22
od 5000 do 7499	32	30	28	26	24
od 7500 do 8999	35	33	31	29	27
od 9000	38	36	34	32	30

Člen 6.

Vse ostale kategorije učiteljev in učiteljic, neukazni državni uslužbenecv (zvaniki) s stalno mesečno plačo in brez oziroma na službena leta in kvalifikacijo, policijski agenti uprave mesta Beograda in policijski agenti ministrstva za notranje zadeve, službovalci pri komisariatih železniške policije, kvalificirani stalni delavci uprave državne tiskarne v Beogradu, vse kategorije poduradnikov, pisarniški oficijanti in pomočniki in vsi tem enaki dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

I.	Krajevni draginski razred				
	II.	III.	IV.	V.	
18	17	17	16	16	

Člen 15.

Državnim uslužbenecv in upokojenecv gre, če so v vojaški službi, ista osebna draginska

* Razglašen v »Službenih Novinah« kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca št. 54, izdanih dne 10. marca 1922. — Tu navajamo samo one člene, ki se tičejo učiteljstva; v celoti je objavljen zakon v »Uradnem Listu« št. 27. z dne 21. marca 1922.

doklada kakor v civilu. Če jim gre po činu v vojski višja doklada od doklade, ki jo uživajo v civilu, jim gre osebna doklada tega čina.

Hrana v naravi ali denarna, če pripada eni ali drugi teh kategorij, dokler so v vojaški službi, se odbija od osebne draginske doklade.

Člen 17.

a.

Upokojenecv in upokojenke vseh kategorij, nastetih v členih 4. in 5. in 13., ki jim je pokojnina določena v kronah, dobivajo osebne doklade brez oziroma na krajevni draginski razred, in sicer:

do 2999 kron pokojnine po 14.— dinarjev na dan;
od 3000 kron in več pokojnine po 18.— dinarjev na dan.

b.

Upokojenecv in upokojenke vseh kategorij, nastetih v členih 6. in 7., ki jim je pokojnina določena v kronah, dobivajo osebne doklade, brez oziroma na krajevni draginski razred, po 10.— dinarjev na dan.

c.

Upokojenecv in upokojenke vseh kategorij, nastetih v členih 4. in 5. in 13., ki jim je pokojnina določena v dinarjih, dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

Letna pokojnina	Krajevni draginski razred				
	I.	II.	III.	IV.	V.
do 2999 dinarjev	13	12	11	11	11
od 3000 dinarjev	14	13	12	12	12

d.

Upokojenecv in upokojenke, vseh kategorij, nastetih v členih 6. in 7., ki jim je pokojnina določena v dinarjih, dobivajo osebne doklade po tej razpredelnici:

I.	Krajevni draginski razred				
	II.	III.	IV.	V.	
11	10	9	9	9	

Člen 18.

Civilni in vojaški upokojenecv in upokojenke, ki uživajo osebno pokojnino ter so bili upokojeni po izvršetku popolnih službenih let, istotako aktivni in rezervni častniki, popolni invalidi, dobivajo draginske doklade iz člena 1. kakor aktivni uslužbenecv onega službenega mesta, s katerega so bili upokojeni, odnosno spoznani za popolne invalide.

Člen 19.

Osebe, ki dobivajo iz državne blagajne milostno oskrbino ali življenjske rente, in sicer na podlagi in v okviru pokojninskih zakonov, odnosno zakonskih predpisov, ki se veljajo, kakor tudi uradniki, ki uživajo miloščino po § 76. zakona o civilnih uradnikih, dobivajo iste osebne doklade kakor upokojenecv.

Člen 20.

Sirote državnih uradnikov brez očeta in matere dobivajo osebno draginsko doklado po 5.— dinarjev na dan, in sicer ob pogojih, ki veljajo za upokojenecv glede pravice do osebnih dokladov.

Člen 24.

Državni uslužbenecv in upokojenecv, ki imajo pravico do osebnih draginskih dokladov, imajo tudi pravico do rodbinskih dokladov po 5.— dinarjev na dan, podčastniki pa po 3.— dinarje.

Rodbinska doklada jim gre:

1. za zakonito ženo;
2. za otroka, pojenega v zakonitem zakonu;
3. za pozakonjenega otroka;
4. za adoptiranega otroka, če nima državni uslužbenec svojih otrok;
5. za pastorka;
6. za očeta, mater, deda in babico po očetu, če so siromašnega stanja (če plačujejo na leto manj nego 5.— dinarjev neposrednega davka), če jih edino uslužbenec vzdržuje ter živi z njimi

partijo na saneh; želja si ji je sicer uresničila, ali drugače, kakor si jo je reva mislila.

Pogreba se je udeležil vodja okrajnega glavarstva dr. Pirkmajer, okrajni šolski nadzornik Pavel Flere in več drugih odličnih zalovalcev iz Ptuja, potem mnogo tovarišev in drugega občinstva iz okrajja. Šolarji so nesli ob straneh krste številne vence in cvetlične šopke, ki so še dolgo venčali grobno gomilo ljubljene učiteljice. Ormoški čitalnični moški pevski zbor, pomnožen s pevci tovariši, je pod vodstvom sodnega svetnika g. Zemljiča zapel v šoli in na pokopališču ganljivi žalostinki. Tovariš Rajšp je imel ob odprtem grobu v srce segajoč poslovilni govor; vse se je solzilo. In kako tudi ne! Tovarišica Marija Preskerjeva je prišla kot mali otrok v Ormož s svojim že umrlim očetom, višjim sodnim svetnikom dr. Preskerjem. Micica, tako so jo klicali domači, je začela hoditi tukaj v slovensko šolo in je prišla v I. razred k tovarišu Rajšpu. Deklica je bila nadarjena in marljiva. Po ljudski šoli je stopila v žensko učiteljsko v Mariboru in naredila zrelostni izpit leta 1910. usposobljenostni pa leta 1913. Njeno prvo mesto je bilo pri

škem odru. Ta dan je še večerjala, se veselila in šalila z otroci; po večerji je nameravala pomagati otroke spraviti spat, in ko je hotela vžgati svečo za drugo sobo, se nenadoma zvrne na tla, dvakrat globoko zasope in izdihne za večno. Drugi dan, v ponedeljek, ko bi morala priti v šolo, smo v Ormožu šele zvedeli njeno smrt. Najprej je bilo določeno, da bo v torek pokopana v Ptuju. Ali njene ormoške prijateljice so dosegle, da je bil njen pogreb v sredo v Ormožu.

V torek, 6. decembra se je vršil ob 4. uri popoldne spreved v Ptuju, katerega so se udeležili tudi nekateri Ormožani in mnogo odličnega ptujskega občinstva, — do meje ptujskega mesta, kjer so pokojnico prevzeli na sani Ormožani in jo pripeljali zvečer v Ormož. Tukaj je bila v krsti položena na mrtvaški oder v vestibulu mestne šole, ki je bil v ta namen lično draperiran in okrašen s cvetjem in zelenjem; na častni straži so stali Sokoli. Drugi dan ob 10. uri predpoldne je bila prepeljana na saneh v cerkev, po maši pa se je vršil veličasten pogreb na pokopališče. Bilo je zelo mrzlo in dosti snega. Ne dolgo pred smrtjo si je želela daljšo

v skupnem gospodarstvu in če tudi uslužbenec sam nima lastne imovine ali dohodkov, od katerih se plačuje na leto več nego 5.— dinarjev neposrednega davka, kamor pa se ne vsteva plača ali pokojnina, ki jo prejema iz državne blagajne;

7. za rodnega brata ali rodno sestro, in sicer samo, če sta vojni siroti (t. j. če jima je oče kot vojaški obveznik ali političen interniranec med vojno padel, umrl ali če se izza vojne pogreša), če sta siromašnega stanja (če plačujeta na leto manj nego 5.— dinarjev neposrednega davka), če ju edino uslužbenec vzdržuje ter živi z njima v skupnem gospodarstvu in če tudi uslužbenec sam nima lastne imovine ali dohodkov, od katerih se plačuje na leto več nego 5.— dinarjev neposrednega davka.

Rodbinske doklade pripadajo otrokom, bratom in sestram do izpolnjenega 16. leta, kolikor niso v tem zakonu navedene izjeme.

Če je v eni rodbini več članov, ki so državni uslužbenecv ter vzdržujejo enega izmed teh nastetih sorodnikov, ima pravico do teh dokladov samo en rodbinski član, in sicer najstarejši.

Za dokaz o siromašnem stanju zgoraj nastetih sorodnikov službi potrdilo pristojnih finančnih uradov, v Beogradu davčnega oddelka; za dokaz, da jih edino dotični uslužbenec vzdržuje, istotako za dokaz o skupnem življenju službi jamstvo treh ukaznih uradnikov, duhovnikov ali učiteljev.

Člen 25.

Draginske doklade so vezane:

1. pri upokojenecv in upokojenkah in osebah, ki uživajo miloščino, na oni kraj, kjer so pridobili pravico do pokojnine ali miloščine, odnosno na oni kraj, kjer stalno žive, če so doklade v tem okraju manjše.

Člen 26.

Izjemi od pravice do draginskih dokladov večje, t. j. osebnih dokladov, stanovanjskih dokladov in rodbinskih dokladov, so upokojenecv in upokojenke, ki imajo bodisi od lastne imovine, bodisi od osebnega dela na mesec 1000.— ali več dinarjev dohodkov.

Oni državni upokojenecv, ki se bavijo s samostojnim obratom ali s svobodno profesijo, kakor: odvetniki, odvetniški pripravniki, zdravniki, inženjerji in drugi, nimajo pravice do draginske doklade, razen če dokažejo z zdravniškim izričevalom, izdanim po državnih ali občinskih zdravnikih, da so nesposobni za delo vsled starosti in telesne nesposobnosti, ali če so preke- račili 70. leto starosti.

Člen 27.

Določila člena 26., odstavka 1., ne velja za upokojenecv in upokojenke, ki prejemajo osebno pokojnino, če so bili upokojeni po 25. službenih letih.

Člen 28.

Od pravice do rodbinskih dokladov so izjemi:

1. aktivni ministri;
2. rezervni častniki v vojaški službi, ki drugače niso državni uslužbenecv ali upokojenecv, razen če se ugotovi, da je ostala rodbina brez sredstev za življenje, ker je bil njen glavni poklicnik v vojaško službo;
3. sirote državnih uslužbenecv;
4. aktivni državni uslužbenecv, ki imajo razen plače še kaj imovine ali dohodkov, od katerih plačujejo na leto preko 300.— dinarjev neposrednega davka;
5. aktivni državni uslužbenecv, ki niso državljani naše kraljevine, za one rodbinske člane, ki ne žive na ozemlju naše kraljevine;
6. sluga državnih oblastev, ki imajo imovine, od katerih plačujejo na leto več nego 5.— dinarjev neposrednega davka.

Člen 29.

Rodbinska doklada za otroke ne gre uslužbenecv.

1. Če ima žena toliko rednih dohodkov, bodisi iz premoženja ali nepremične imovine, bodisi iz osebnega dela, da znašajo ti dohodki na mesec 200.— dinarjev in več;

2. če je žena upokojenka, mož pa aktiven uslužbenec ali upokojenec;

3. če je mož upokojenec, žena pa aktivna uslužbenka;

4. če sta šla zakonca narazen, ne glede na to, ali je pravda o ločitvi zakona uvedena ali ne.

Člen 30.

Rodbinska doklada za otroke ne gre uslužbenecv.

1. za otroke, ki stopi v javno ali privatno službo z dohodki v denarju ali v naravi, če znašajo ti njegovi dohodki na mesec 200.— dinarjev ali več;

2. za otroke, ki se oskrbuje v javnem civilnem, vojaškem, dobrodelnem ali vzgojnem zavodu na brezplačnem mestu, če znaša ali presega vrednost tega vzdrževanja na mesec 200 dinarjev;

3. za otroke, ki ima šolsko ali naučno stipendijo, užitek iz kakršnegakoli fonda, podpore ali ustanove na mesec 200.— dinarjev ali več;

4. za otroke, ki vstopi v trgovino, v obrt ali podjetje za učenca ali vajenca, pa ga vzdržuje deležalec brez nagrade;

5. za otroke, ki se omoži ali oženi;

6. za otroke, ki ima lastno premoženje ali nepremično imovino, katere dohodki znašajo na mesec 200.— dinarjev ali več.

Člen 31.

Rodbinska doklada za očeta, mater, deda, babico po očetu kakor tudi za brate in sestre (vojne sirote) ne pripada:

1. upokojenkam, ki dobivajo vdovsko pokojnino;

2. ženam državnim uslužbenkam in upokojenkam, če jim je mož živ ter živi z njimi v zakonitem zakonu.

Člen 32.

Izjemoma se priznava pravica do rodbinske doklade za otroke tudi po izpolnjenem 16. letu:

1. za hčer, če gospodinja očetu, ki je vdovec;

2. če je otrok duševno ali telesno trajno nesposoben za kakršnokoli delo ali pridobivanje;

3. če otrok redno nadaljuje šolanje v državi ali v inozemstvu, in sicer za čas šolanja, toda najdalje do izpolnjenega 24. življenjskega leta; če pa otrok zaradi službovanja v vojski ni mogel do 24. leta dovršiti šolanja, se mu priznava pravica do rodbinske doklade, dokler ne dovrši rednega šolanja, toda najdalje do 26. življenjskega leta.

Tudi za primere pod točkami 1. do 3. veljajo omejitve po členu 30., točkah 1. do 6.

Nesposobnost za delo ali za pridobivanje se dokazuje z izpričevalom državnega zdravnika ali pa občinskega zdravnika v krajih, kjer državnega zdravnika ni; obiskovanje šole se dokazuje z izpričevalom šolskega oblastva.

Člen 33.

Za otroke, ki uživajo pokojnino po predpisih Srbije in Črne gore, velja tole:

Če uživajo pokojnino otroci brez očeta in matere, gre pravica do prejetanja osebne pokojninske draginske doklade najstarejšemu, ki preleva za ostale uživalce iste pokojnine še po 5 dinarjev na dan kot rodbinsko doklado.

Če pa imajo otroci, ki uživajo pokojnino po očetu ali materi, enega roditelja še živega, ki je državni uslužbenec, nimajo pravice do pokojninske osebne doklade, nego njih roditelj ima pravico do rodbinske doklade zanje, in sicer ob pogojih, ki so razloženi v členih 29. in 31.

Če je več otrok nego eden, se razdeli znesek te pokojnine na enake dele in po velikosti vsakega dela se ocenijo, ali izpolnjuje otrok glede imovinskega stanja pogoje, ki se po tem zakonu zahtevajo za pridobitev pravice do rodbinske doklade.

Sv. Marjeti na Pesnici, kjer je služila eno leto; leta 1911. pa je prišla v Ormož. Bila je prej naša pridna učenka, postala je potem naša zvesta tovarišica. 27. februarja t. l. bi bila izpolnila 30 let.

Radi njenega živahnega in veselega temperamenta je bila v Ormožu zelo priljubljena. Imela je neprisljen, prikljupljiv nastop. V šoli je bila vestna učiteljica, kar se šolske oblasti s pohvalnimi dekreti priznane. V občevanju s svojimi stanovskimi tovariši in tovarišicami je bila ljubekna in postrežljiva. Pred leti je bila tudi naša društvena odbornica. Udeležila se je izven šole narodno-prosvetnega dela; bila je tajnica ženske Ciril-Metodove podružnice, čitalnična odbornica, knjižničarka čitalnične ljudske knjižnice, bila je požrtvovalna igralka na domačem gledališčnem odru. S petjem in igranjem na klavirju nam je marsikatero veselo urico priredila.

Kljub njenemu dobremu zunanemu izgledanju, je bolehalo že več let na pljučah, vsled tega je njeno srce slabelo. Posledica je bila kap.

Vsi, ki smo jo poznali, ji ohranimo blag spomin.

† Marija Preskar.*

Dne 4. decembra 1921 je na domačem Miklavževem večeru pri svoji sestri v Ptuju nagle smrti umrla tovarišica Marija Preskerjeva, učiteljica v Ormožu. V soboto, dne 3. decembra l. l. po šoli se je odpeljala zdrava v Ptuju, da tam obdari svoje nečake in nečakinje; drugi dan v

* To poročilo smo dobili sicer malo pozno, a vendar ga priobčujemo. Uredn. nedeljo, 4. decembra je še celi dan delala in pripravljala darila in še pisala prijateljicam in prijateljem na vse strani miklavške pozdrave, katere so naslovljeni sprejeli, ko je počivala sama že na mrtva-

Če uživajo otroci pokojnino po očetu skupno z maehe, prejema maehe pokojninsko osebnostno doklado kakor tudi rodbinsko doklado po 5 dinarjev za vsakega otroka, in sicer, če žive skupaj: če pa živi maehe ločeno od pastorkov, se osebne in rodbinske doklade seštejejo in ves seštetek se razdeli na dele kakor pokojnina.

Moški otroci državnih uslužbencev, ki so ostali brez očeta in matere, pa so po zvršetku 21. življenjskega leta izgubili pravico do pokojnine po pokojninskem zakonu in ki nimajo nobenih dohodkov, a se šolajo, prejemaajo doklado po 10 dinarjev na dan do dovršenega šolanja, toda najdalje do 25. življenjskega leta.

Člen 34.

Če sta mož in žena v državni službi in v istem kraju, ne moreta oba prejemati popolne osebne draginske doklade. Ena se zniža na polovico. Če dokladi nista enaki, se zniža manjša. V enem in drugem primeru obdrži mož izjemoma pravico do rodbinske doklade za ženo, če ni ovir, ki po novem zakonu sploh izključujejo pravico do prejemanja te doklade za ženo, v tem primeru se ne upoštevajo prejemki, ki jih dobiva žena od države kot državna uslužbenka.

Člen 35.

Če je mož aktiven državni uslužbenec, žena pa upokojenka in narobe ali če sta oba upokojena, ima vsak izmed njih zase pravico do osebne doklade in do stanovanjske doklade.

Člen 36.

Če mož ni v državni službi, žena pa je ali v aktivni državni službi ali upokojena, ima žena pravico samo do osebne doklade in do stanovanjske doklade, ne pa tudi do rodbinske, razen če dokaže, da je njen mož siromašnega stanja in nesposoben za delo. V tem primeru ima žena pravico do rodbinske doklade za otroke, in sicer ob splošnih pogojih, ki veljajo za prejemanje te doklade. Za dokaz možne nesposobnosti za delo služi zdravniško izpričevalo državnega ali občinskega zdravnika, za njegovo siromašno stanje pa potrjuje pristojnega finančnega oblastva.

Člen 37.

Če se zakon razveže ali če živita ločeno, veljajo glede rodbinske doklade za otroke ta-le načela:

1. Če sta mož in žena oba državna uslužbenca ali upokojenca ali če je eden izmed njih v državni službi, drugi pa upokojenec, gre rodbinska doklada za otroke onemu zakoncu, pri katerem se otroci vzdržujejo;

2. Če je mož svobodne profesije, mati pa državna uslužbenka ali osebna upokojenka in se otroci vzdržujejo pri njej, gre doklada za otroke materi kot državni uslužbenki;

3. Če je mož državni uslužbenec ali upokojenec, žena pa ni ne eno ne drugo, ima mož pravico do rodbinske doklade za otroke, toda doklada se izplačuje ženi, če so otroci pri njej.

To velja, bodisi da je zakon definitivno razvezan, bodisi da teče pravda o ločitvi zakona, bodisi da je mož odšel od svoje žene ali ona od njega ter živi ločeno, ne glede na to, ali teče pravda o ločitvi zakona ali ne.

Člen 38.

Če je upokojenec zaposlen v državni službi in če se ta služba ujema s službo, ki jo je opravljal pred upokojitvijo, dobiva poleg svojih pokojninskih prejemkov še različno med pokojninskih prejemki in onimi prejemki, ki bi jih dobival, ko bi bil reaktiviran na službeno mesto, s katerega je bil upokojen.

Člen 39.

Vsem državnim uslužbencem, ki so bolni, kakor tudi častnikom, ki so zaradi telesne ali duševne nesposobnosti v neaktivnem stanju, pripadajo njih draginske doklade za leto dni. Oni, ki so si pridobili pravico do pokojnine, dobivajo po preteku tega roka draginsko doklado, kakor bi bili upokojeni.

Člen 40.

Izveti so oni, ki so bili ranjeni ali so zboleli, izvrševaje svojo službo, po zakonu o zaščiti javne varnosti v državi. Ti imajo pravico do popolnih draginskih dokladov za ves čas, dokler se zdravijo.

Člen 41.

Državni uslužbenci, ki so zaradi zdravljenja na dovoljenem dopustu v inozemstvu, dobivajo draginske doklade po tem zakonu v dinarjih.

Člen 42.

Državni uslužbenci smejo biti tekom leta na dopustu po privatnem poslu največ mesec dni s pravico do draginskih dokladov, ki naj jih dobivajo po tem zakonu.

Člen 43.

Če je državni uslužbenec ali upokojenec disciplinarno kaznovan s tem, da se mu je odvzela plača, ali če je v preiskavi ali obtožen, dobiva osebno doklado in stanovanjsko doklado znižano v istem razmerju, kolikor se mu je znižala tudi plača, samo da se mu osebna doklada in stanovanjska doklada ne smeta znižati več nego za polovico. Tudi v tem primeru ostanejo rodbinske doklade popolne.

Če se mu odvzame vsa plača, odnosno pokojnina, mu ne pripadajo osebne rodbinske doklade.

Častniki in vojaško-administrativni uradniki dobivajo, dokler so v vodni preiskavi brez plače, na dan kot vzdrževalnino:

1. oni do 1301 Din plače po 8.— Din;
2. oni od 1301 do 2501 Din plače po 9.60 Din;
3. oni od 2501 do 4001 Din plače po 11.20 Din;
4. oni od 4001 in več Din plače po 12.— Din.

Člen 45.

Osebna draginska doklada po tem zakonu se sme vzeti v popis samo za državne terjatve in za sodno priznane vzdrževalnine.

Rodbinska doklada pa se ne sme jemati v popis za nikakršne terjatve.

Člen 46.

Za prejemanje draginskih dokladov po tem zakonu morajo aktivni državni uslužbenci kakor tudi upokojenec in upokojenke pri blagajni, kjer dobivajo prejemke, izpolniti posebne prijave, ki jih predpiše minister za finance in s katerimi se ugotovi, da so glede pravice do prejemanja draginskih dokladov izpolnjeni vsi pogoji, ki se zahtevajo.

Aktivni državni uslužbenci izpolnijo prijave samo za rodbinsko doklado, upokojenec in upokojenke pa za osebno in za rodbinsko.

Vsako izpremembo po že predloženi prijavi mora predložitelj takoj naznaniti dotični blagajni z novo prijavo.

Blagajne, ki izvršujejo izplačevanje, imajo zaradi preizkušanja že predloženih prijav pravico in dolžnost, periodično od posameznikov zahtevati predložitev novih prijav.

Za dokaz, da so predložiteljeve navedbe resnične, služi jamstvo treh ukaznih uradnikov, učiteljev ali duhovnikov, za upokojenec in upokojenke pa jamstvo upokojenih uradnikov.

Člen 47.

Aktivni državni uslužbenec, o katerem se ugotovi, da je predložil neresnično prijavo za prejem draginske doklade ter jo prejme po njej, se kaznuje s tem:

1. da se mu odvzame plača do treh mesecev in

2. da izgubi za leto dni pravico do vseh rodbinskih dokladov.

Če predložita upokojenec ali upokojenka neresnično prijavo za prejem draginske doklade in jo prejmeta po njej, se kaznujeta s tem, da se jima odvzame osebna in rodbinska draginska doklada za leto dni.

Poleg prej naštetih kazni se vsak tak uslužbenec, odnosno upokojenec ali upokojenka, še kazensko obtoži zaradi goljufije.

Poroci na prijavi, s katero se zahteva draginska doklada, so v kazenskem in v materialnem oziru odgovorni tako kakor predložitelj prijave. Kaznujejo se z isto kaznijo, določeno v tem zakonu, kakor predložitelj.

Izrekanje kazni, s katero se aktivni državni uslužbenec odvzame plača, je pristojen resortni minister.

Izrekanje kazni, s katero izgube draginsko doklado aktivni državni uslužbenci in upokojenec, je pristojen minister za finance.

Odločba ministra za finance, s katero se izreče kazni o izgubi draginske doklade, je izvršna.

Vsa finančna oblastva in vse avtonomne blagajne morajo kar najstrožje paziti na pravilno izvrševanje teh predpisov ter vsako nepravilnost priobčiti istočasno resortnemu ministru in ministru za finance (generalni direkciji državnega računovodstva za administrativni oddelek) zaradi izrekanja kazni in nadaljnjega postopanja.

Člen 48.

Zneski neposrednjega davka, označeni v tem zakonu, se zvišajo, ako se zviša neposredni davek, za toliko odstotkov, za kolikor se zviša davek.

Člen 49.

Vse osebe, ki so dobivale do sedaj draginske doklade iz državne blagajne, a niso obsežne v tem zakonu, prejemajo dosedanje doklade še nadalje. To velja tudi za občinske poslovodje, odnosno občinske uradnike.

Ministrski svet se pooblašča, da uredi na predlog ministra za finance in po odobritvi finančnega odbora zakonodajne skupščine njih draginske doklade, zlasti pa draginske doklade duhovništvu vseh konfesij zaradi njih izenačitve, toda zvišati jih ne sme.

Člen 50.

Ministrski svet se pooblašča, da uredi na predlog resortnih ministrov pravico posameznih kategorij uslužbencev do prejemkov v naravi (stanovanje, kurjava itd.).

Člen 51.

Ko bi nastala potreba, se pooblašča ministrski svet, da na predlog ministra za finance sporazumno s finančnim odborom zakonodajne skupščine izpremeni ali dopolni ta zakon kakor tudi da uvrsti službeni kraj v drug krajevni draginski razred in da prizna službenemu kraju tudi pravico do stanovanjske doklade kateregakoli stanarinskega razreda.

Vsa potrebna pojasnila za pravilno uporabljanje tega zakona daje minister za finance.

Istotako se pooblašča ministrski svet, da sme na predlog ministra za finance, sporazumno s finančnim odborom zakonodajne skupščine, izpreminjati in dopolnjevati vse zakone in uredbe, ki se tičejo dnevnice, potnih stroškov in honorar-

jev državnih uslužbencev, toda te izpremembe morajo biti v mejah odobrenih kreditov.

Člen 52.

Ta zakon velja izza dne 1. januarja 1922. Izplačevanje draginskih dokladov, v kolikor so učeni izpremembe v uredbah, ki so veljale do sklenitve tega zakona, se prično izvrševati tedaj, ko se v ta namen odobri potrebni krediti; do tega časa pa se izplačujejo dosedanje draginske doklade.

Pravico do draginskih dokladov po tem zakonu imajo izza dne 1. januarja 1922, samo oni uslužbenci, ki ostanejo v državni službi po izvršeni reviziji in porazdelitvi.

V Beogradu, dne 28. februarja 1922.

Aleksander s. r.

Minister za finance:

dr. K. Kumanudi s. r.

(Podpisi ostalih ministrov.)

Iz Jugoslavije.

— Redukcija državnega uradništva in učiteljstvo. Po poročilih bi se morali reducirati uradniki po sledečih načelih:

Oni uradniki, ki ne znajo službenega jezika in ki dosle še ne poznajo obeh pisav. Odpuste se dalje oni nameščenci, ki so se pregrešili v svoji uradniški službi s tem, da so delovali proti državi. Od kvalificiranih uradnikov se imajo odpustiti pred vsem oni, ki so izpolnili 40 let državne službe, ali pa, ki so stari že 60 let. Dalje se odpuste nekvalificirani uradniki, ako so odveč. — Če so ta načela najboljša, je vprašanje. Drugo načelo bi izzvalo mnogo krivice in pristranosti, zlorabe. Da bi se pri učiteljstvu odustili vsi oni s 40 službenimi leti, je težko izvedljivo, ker je veliko pomanjkanje učnih oseb in se nič ne prihrani s tem. Država bo morala plačevati polno penzijo in še namestnika za ono mesto.

— Učiteljstvo se mora vrniti k šolstvu. Po členu 8. zakona o budžetnih dvapajstinah je ministrstvo prosvete napotilo vsem drugim ministrstvom predstavitelj, v kateri jih pozivlja, da dajo vse učiteljske osebe, ki sedaj poslujejo v delokrogu drugih ministrstev, prosvetnemu ministru na razpolago.

— Učiteljska mesta v pisarnah šolskih oblastev. V zakonu, s katerim so nam nekoliko povišali dnevnice, je določeno, da mora vsak uradnik službovati le na enem mestu, na katerega je postavljen z ukazom. Potemtakem mora učiteljstvo le poučevati, in se morajo vsi učitelji odstraniti iz naše najvišje oblasti — ministrstva prosvete. S tem nam je prizadejana velika krivica! V današnjih dneh tvori vsak stan zase enoto, ker hoče sam sebe avtonomno vladati, pa bodi to s pokrajinskega ali državnega, federalističnega ali centralističnega stališča. Več decenji so stremili vsi stanovi po vseh napredujočih državah za tem, da se osamosvoje ter prevzamejo v lastnem stanu sami vaje v roko. Ni en stan ne pusti več vodstva drugemu stanu! Vse to pa naj bo za nas zrušeno z eno samo potezo: z zakonom o regulaciji dnevnice. Po preobratu nas je Jugoslavija poddržavila, ter je bila celo toliko demokratična, da je v ministrstvu namestila nekaj učiteljskih moči, ki naj izvršujejo naš referat. S tem nam je bilo priznana enaka vrednost z drugimi stanovci. Na isti način so v vojnem ministrstvu oficirji, v pravosodnem juristi, pri pošti poštni uradniki itd., toda nihče se ne bo upal zapoditi oficirja in druge s teh mest. Nihče se ne bi protivil temu, ako učiteljstvo na teh mestih ne bi bilo potrebno, toda mesto učiteljev morajo priti tja drugi — neučitelji. Prihranjenega s tem ne bo niti para, ker tam ni odveč niti eno mesto, pač na bo šolstvo trpelo mnogo, ker šolske razmere more pravilno presojati le učitelji, a vsak drug bo stvari le škodil. Toda, kakor nekda, nas tudi sedaj hočejo smatrati zopet za nezrele samostojnosti ter nam hočejo postavljati varuhe in tutore. Ta odredba se je zdelo krivična celo ministru prosvete in ni mogel verjeti, da se mora vse učiteljstvo odstraniti iz ministrstva. V sled tega je stal vprašanje na ministrski svet, ki pa je zakon je potrdil. S tem je zaključeno, da izgubimo v lastnem ministrstvu svoje ljudi, čeprav s tem ne prihrani država niti ene pare. Učiteljstvo je s tem postavljeno pred činjenico, da v tem pogledu zavzame svoje stališče in povzdigne svoj glas predno je odobren in podpisan novi zakon o osnovnem šolstvu. Naša zahteva je vedno bila: o šolstvu in učiteljstvu odločati učitelji, zato ne smemo odstopiti niti koraka od te naše načelne zahteve. Ne smemo se zadovoljiti samo z drobtinicami, ampak zahtevamo vse, kar nam po praviči gre. Enkrat za vselej se mora odločiti, da ima referat za osnovno šolstvo v ministrstvu v rokah

ljudsko-šolsko učiteljstvo, kateremu so prideleni kot pripadajoče moči zopet le učitelji. Posebno pa govori za našo zahtevo činjenica, da bomo v bližnji bodočnosti imeli učiteljske moči z višjo pedagoško izobrazbo, ki naj razen nadzorniških mest zasedejo tudi mesta v ministrstvu in pri prosvetnih oblastih. Ko se bo do v kratkem vsa ministrstva reorganizirala, se mora v ministrstvu za prosveto pri oddelku za osnovno šolstvo odrediti, da more mesto namestnika, referenta in sekretarja zasedati samo le ljudskošolski učitelj po izbiri in predlogu taiste komisije, ki namešča tudi ostalo učiteljstvo. Ako se izpolni ta naša zahteva, bo imela država od nje le dobiček, kar dandanes merodajni faktorji v svojem birokratskem nepriznavanju vseh pravic našemu stanu ne vidijo, ker jih ne poznajo. **Mnogo učiteljstva odide v prezgodnji pokoj, ker v poučevanju toliko oslabi, da ne more več izvrševati aktivne učiteljske službe, mogel pa bi marsikateri še delovati v administraciji. S tem načinom bi se doseglo, da se ne bi razmetalo preveč denarja za pokojnine.**

— Kai je krivo, da so vspehi v srednji šoli slabi? Na zelo komoden način je na zadnji seji višjega šolskega sveta viš. šol. nadzornik Wester z golo konstatacijo navedel med vzroki slabih vspehov na srednjih šolah tudi to, da ljudska šola slabo pripravlja učence za srednjo šolo. Seveda so vsi dnevniki hlastno popadli to uradno izjavo in so prinesli na prvem mestu to kot eden glavnih vzrokov. Med učiteljstvom je zavladalo ogorčenje, ker se mu je storila krivica. Oglašilo se je več učiteljev-očetov, ki imajo svoje otroke v srednji šoli. Naj navajamo vzroke, ki jih navajajo oni: 1. Pozabljanje ne smemo predno izrečemo tako kritiko, da je šele sekundarna naloga ljudske šole pripravljati mladino za srednjo šolo. 2. Metoda pouka v srednji šoli nosi največjo krivdo. Učenci se morajo učiti ponajveč brez metodične razlage, pa katero so bili dosedaj vaje v ljudski šoli in ki jih je prisilila do učenja. Pove se jim, in naj se uče kakor vedo in znajo. Znaš — dobro; ne znaš — tudi dobro! Prehiter skok k samostojnosti! 3. Og. profesorji goje premalo stika s ljudskošolskim učiteljstvom, da bi se z njimi sporazumeli glede priprave učencev za srednjo šolo; kaj zahtevajo in kaj naj bi se zahtevalo od učencev, ki gredo v srednjo šolo?! Stika med srednjo in ljudsko šolo ni, ker si je učiteljstvo tuje! 4. Tudi v učnih načrtih je nekaj krivde, ker se v različnih jezikih istega razreda obravnava istočasno različna tvarina, da se učence razprši in preobloži v mišljenju na različna polja, mesto da bi se koncentriralo v vseh jezikih istočasno na isto snov, s tem jo močno utrdilo in razbremenilo učenca. 5. Nujna potreba bi bila za to, da bi učil jezikovne predmete v enem razredu isti profesor ali bi se vsaj sporazumeli gg. profesorji v tem oziru medseboj. 6. Manjka tudi stika med učiteljstvom in starši, ki bi dajal staršem navodila za domači pouk njihovih otrok. 7. Slabih vspehov so krivi tudi srednješolski ravnatelji, ki sprejemajo otroke brez obiskovalnih spričeval in še celo proti volji ljudskošolskega učiteljstva. (Slučaj Kranj.) — To bi bili važnejši vzroki! Ne bomo delali spričo obilnih dopisov, iz izjave viš. šol. nadzornika Westra pri seji viš. šol. sveta — afere, ker smatramo izjavo g. v. š. n. Westra za njegovo osebno mnenje in naziranje.

— V delokrog oblasne samouprave spada tudi sodelovanje pri napredku prosvete v oblasti in sodelovanje pri strokovnem izobraževanju.

— Tovariši in tovarišice! Ne pozabite dne 1. aprila se spomniti »Rezervnega sklada« našega poverjeništvu UJU in poslati na naslov tov. Ivana Petriča, Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172 tudi par dinarjev za našo organizacijo, ki jih nujno potrebuje ravno sedaj, ko je akcija za novi šolski zakon v teku.

— Meščanstvo si je pridobil s sklenjenjem zadnje seje občinskega sveta v Ljubljani g. Jakob Furlan, nadučitelj na deški mestni ljudski šoli v Šiški.

— Mesec januarja so se vršile volitve zastopnikov učiteljstva v novomeškem okrajnem šolskem svetu. Izvoljena sta naša tovariša: Davorin Matko, nadučitelj v Novem mestu ter Fran Hočevvar, nadučitelj v Bircni vasi. Nasprotni glasovi so bili cepljeni.

— Karagiorčev konak, zibelko naše dinastije v Topoli je poklonil Ferjalu nemu Savezu sam kralj. Stari dvor je hotelo društvo popraviti in opremiti za eno svojih kolonij. Popraviti pa bi ga hotelo baš s prispevki Slovencev. Razpustilo je torej zbiralne pole tudi na vse ljudske šole v Sloveniji — in ne zaman. Naše učiteljstvo se je odlikovalo. Zbralo je